Obsah

Úvod 9

1. **Od bolševické revoluce k rozhovorům o příměří** 17
Reakce oficiální Vídně na říjnovou revoluci v Rusku – Dekret o míru – reakce rakouské veřejnosti – příprava na rozhovory o příměří – neúspěšný prostředník Alexandr Helphand – Czerninovy snahy co nejrychleji uzavřít mír s Ruskem

2. **Jednání o příměří** 29
Ruská nabídka příměří – Czerninův návrh instrukcí rakousko-uherské delegaci – vnitropolitické důsledky ruské nabídky – zahájení brestlitevských rozhovorů o příměří – německé územní požadavky – přerušení jednání – Czerninova kritika územních nároků Němců – částečný ústup Berlína – uzavření příměří – přípravy na jednání o výměně válečných zajatců v Petrohradě

3. **Příprava mírových rozhovorů** 47
Nová komplikace: polská a ukrajinská otázka – žádost českých a slovinských poslanců Říšské rady o účast na mírové konferenci – Czerninovy instrukce rakousko-uherské delegaci – ministrova polemika s bolševiky prosazovaným právem na sebeurčení národů – ruské návrhy na přenesení rozhovorů do neutrální ciziny

4. **Mírová jednání v Brestu Litevském**
I. fáze 22.–28. prosinec 1917 55
Rakousko-uherská delegace a ostatní vyjednávací týmy – prohlášení ruské delegace – skepse rakousko-uherských diplomatů – žádost ukrajinské Centrální rady o účast na konferenci – vstřícná odpověď Čtyřspolku na požadavek Kyjeva – reakce Čtyřspolku na prohlášení ruské delegace – předčasné nadšení bolševiků – Petrohrad připouští možnost separátních rozhovorů bez účasti Dohody – kritika odpovědi Čtyřspolku Rusku v Uhrách – němec-

ká generalita potvrzuje své anexní cíle - krize v rakousko-uhersko-německých vztazích

5. Novoroční přestávka v mírových jednáních
29. prosinec 1917-8. leden 1918 71
Zahájení petrohradských rozhovorů o válečných zajatcích - obavy o bezpečnost rakousko-uherských vyjednavačů - Čtyřspolek znovu odmítá ruský návrh na přenesení mírové konference z Brestu do neutrální ciziny - Centrální mocnosti hrozí separátními rozhovory s Ukrajinou - ústup Petrohradu

6. Druhá fáze mírových rozhovorů
8. leden-10. únor 1918 77
Vnitropolitická nestabilita Rakousko-Uherska a Ruska - pokračující spor Vídně a Berlína o postup v Brestu - ruská delegace v čele s Trockým souhlasí se separátními jednáními bez účasti Dohody v Brestu - ostrá řeč německého generála Hoffmanna na adresu ruské delegace - reakce oficiální i neoficiální Vídně - protahovací taktika bolševiků - lednové hladové stávky v Rakousko-Uhersku a jejich dopad na mírová jednání - Czernin hrozí demisí - jednání s Ukrajinou jako východisko z krize - neústupnost ukrajinských vyjednavačů - dočasné přerušení jednání s Ruskem - Czerninovy referáty v korunní radě a zahraničním výboru rakouské delegace - spory uvnitř bolševického vedení o postup na mírové konferenci - Trockij prosazuje jednostranné ukončení války - bolševici žádají účast sovětské Ukrajiny v Brestu - rozdílné názory rakousko-uherských diplomatů na vnitropolitickou situaci v Rusku - spor mezi bolševiky a delegací ukrajinské Centrální rady o právo zastupovat Ukrajinu - berlínské porady rakousko-uherské a německé delegace - rozhodnutí rychle uzavřít mír s Ukrajinou a eventuálně obnovit válku s Ruskem - Petrohrad souhlasí s částečnou výměnou válečných zajatců - mírová smlouva s Ukrajinou - Trockij oznamuje jednostranné ukončení války a opouští Brest

7. Ozbrojený konflikt s bolševiky a III. fáze mírových rozhovorů
11. únor-3. březen 1918 121
Reakce delegací Centrálních mocností na odchod Rusů z mírové konference - rozporuplné úvahy Vídně o tažení proti bolševikům na Ukrajině - odjezd rakousko-uherské komise pro válečné zajatce z Petrohradu, výsledky její práce - tichý souhlas Vídně s německým útokem proti ruským bolševikům - rychlý postup Němců - Lenin prosazuje v bolševickém vedení obnovení mírových jednání - pokračování vnitropolitické debaty o rakousko-uherské účasti v tažení na Ukrajinu - císař konečně souhlasí - německé ultimátum ruské vládě - Lenin hrozí demisí, pokud nebude přijato - „levý komunisté" proti přijetí ultimáta - vítězství Leninova stanoviska - nová ruská delegace - vynucený podpis mírové smlouvy

8. Komplex brestských smluv z hlediska rakousko-uherské monarchie 149

Hlavní politická smlouva - Hospodářská ujednání mezi Rakousko-Uherskem a Ruskem (příloha číslo 3) - Závěrečný protokol k mírové smlouvě - Dodatková smlouva mezi Rakousko-Uherskem a Ruskem

9. Ratifikace mírové smlouvy a vývoj vzájemných vztahů na jaře 1918 ..... **155**

Ballhausplatz navrhuje císařskou ratifikaci brestlitevské mírové smlouvy a teprve dodatečný souhlas rakouského a uherského parlamentu - rakouský ministerský předseda Seidler protestuje - postup rakousko-uherských vojsk na Ukrajině - bolševici ostře debatují o ratifikaci - IV. mimořádný sjezd sovětů souhlasí s ratifikací - císař Karel I. ratifikuje mírovou smlouvu - rakousko-uhersko-ruská dohoda o výměně válečných zajatců - příprava rozhovorů o finančních otázkách - Kameněv navržen do vedení ruské mise ve Vídni - pochybnosti o životaschopnosti bolševického režimu - výměna ratifikačních listin - neúspěšný pokus o schválení mírové smlouvy v Říšské radě - rusko-ukrajinská mírová jednání z pohledu Vídně

10. Mise generálního konzula de Pottere v Moskvě Léto a podzim 1918 ..... **183**

Problémy s výměnou diplomatických zastoupení ve Vídni a Moskvě - rakousko-uherská finanční delegace v čele s (generálním) konzulem de Potterem v Rusku - červencové povstání levých eserů - úvahy o vyslání rakousko-uherské diplomatické mise do Moskvy ve světle neúspěchů bolševických jednotek v občanské válce - odjezd německého dipl. zastoupení z Moskvy - rozhodnutí ponechat de Pottereho jako prozatímního zástupce monarchie v Rusku - plánovaná kavkazská konference a stanovisko Vídně - nové odklady příjezdu rakousko-uherského zástupce Franze do Moskvy - úvahy o osobě ruského zástupce ve Vídni - Buriánova devíza: Chovat se „přísně rezervovaně a čistě receptivně" - nové německo-ruské smlouvy - rozhořčení Vídně - monarchie připravuje vlastní návrhy nových smluvních ujednání s Ruskem - atentát na Lenina a další vlna bolševického teroru - monarchie tiše přihlíží - de Pottereho kritika pasivity - obnovená jednání o výměně diplomatických zástupců, příprava finančních rozhovorů - pokus o prohlídku de Pottereho domu agenty Čeky - Vídeň odmítá udělit agrément novému designovanému ruskému zástupci ve Vídni Rakovskému - nevpuštění ruské finanční mise na území monarchie - rozpad říše a odjezd rakousko-uherského úředního personálu z Ruska

Závěr **225**

Seznam pramenů a literatury **239**

Summary **246**

Rejstřík **249**